

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань соціальної політики

та захисту прав ветеранів

28 травня 2024 року

Веде засідання голова Комітету ТРЕТЬЯКОВА Г.М.

ГОЛОВУЮЧА. Вітаю, колеги!

Арсенюк Олег, на зв'язку? Михайло Михайлович, добрий день.

Арсенюк Олег.

ЦИМБАЛЮК М.М. Доброго здоров'я всім.

ГОЛОВУЮЧА. Пане Сергію, можна, прошу вас зробити перекличку, от вам цей список, хто на місці, чи є у нас кворум, чи ні. Почекаємо на пана Арсенюка та... Бабенка теж, я так розумію, немає.

ГРИВКО С.Д. Доброго дня, шановні учасники засідання комітету, шановна Галина Миколаївна, шановні колеги! Проводжу перекличку народних депутатів, які присутні, членів Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. На місці.

ГРИВКО С.Д. Є.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Є. Вітаю всіх.

ГРИВКО С.Д. Мої вітання.

Струневич Вадим Олегович.

АРСЕНЮК О.О. Добрий день, шановні колеги. Арсенюк є, присутній.

ГОЛОВУЮЧА. О, пане Олеже. Пане Олеже, перекличку зробите?

АРСЕНЮК О.О. Зроблю перекличку.

ГОЛОВУЮЧА. Давайте. Тоді пан Сергій вам передасть.

ГРИВКО С.Д. Будь ласка, пан Олег. Третякова, Цимбалюк є, далі по списку.

АРСЕНЮК О.О. Третякова, Цимбалюк.

Струневич Вадим Олегович.

Бабенко Микола Вікторович.

Арсенюк Олег Олексійович присутній.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Є.

АРСЕНЮК О.О. Присутній.

Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – присутня.

АРСЕНЮК О.О. Дякую.

Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я присутній. Добрий день.

АРСЕНЮК О.О. Добрий день.

Тарасенко Тарас Петрович.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Доброго дня всім! Тимошенко є.

АРСЕНЮК О.О. Добрий день, Юлія Володимирівна.

Циба Тетяна Вікторівна.

6 присутніх. Кворум є, можемо розпочинати. 7 присутніх.

ГОЛОВУЮЧА. 7 присутніх, гаразд.

Шановні народні депутати, тоді ми йдемо за тим порядком денним, який запропонований. Нема зауважень до порядку денного, необхідності? Тоді ми йдемо.

Шановні народні депутати, я ще раз в черговий раз прошу секретаріат, який готує порядок денний, перегляд рішення вносити одним пунктом. Голосувати тут два рази, перегляд рішення і прийняття іншого рішення. Бо зовсім неочевидно, що ми зразу мусимо приймати рішення про перегляд якщо ми не розглянули питання по суті і тому в мене пропозиція до порядку денного, який запропонований, об'єднати ці два питання і розпочати розгляд питання за суттю законопроекту 11116.

Таким чином до нас, до комітету надійшов лист від пана Сергія Гривка, ми в запалі, я розумію, що всі ми хочемо захистити наших захисників, щоб вони були, їх забезпечення було зроблено на законодавчому рівні абсолютно вірно, тому ми, звісно, всі підтримуємо. Боюся, що зал теж підтримає, я б сказала, ту плутанину, яка була започаткована в 2015 році, коли в Закон пенсії військовим було доповнено і цим законом про людей, які звільняються з військової служби, було доповнено: іншими особами.

І розширили Закон про військові пенсії, так я скажу побутовим... побутовою назвою, розширили на інші категорії. Тому на сьогоднішній день питання захисту людей, які приймають участь в обороні нашої держави, незалежно від того, чи знаходяться вони в складі ЗСУ, чи є комбатантами за... Відповідно за документами ООН, в нас такої назви нема. Водночас ми цих комбатантів намагаємося врегулювати в Законі про статус, наш закон, який є в нашому комітеті безпосередньо.

І тому у нас сьогодні люди, які мали б користуватися Законом про особливі заслуги і пенсійним забезпеченням за особливі заслуги, конструкцію обирають наші колеги через Закон про звільнення з військової служби та інших осіб. І в даному випадку законопроект 11116 був прирівняний до строковиків. Я хочу нагадати... пунктом "ж", ну, я думаю, що всі розглядали цей законопроект на попередньому засіданні. І пункт "ж" розширив застосування закону, я зараз правильно скажу всю назву, "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" прирівняв до пенсійного забезпечення пунктом "ж" всіх осіб, не тільки тих, розширення яких відбулося в законопроекті 7322.

Власне, я так думаю, я хочу почути ще авторів законопроекту, що автори законопроектів хотіли зробити пенсійне забезпечення особам, які один місяць після початку навали захищали не в лавах ЗСУ, а не встигли стати до лав ЗСУ, вірогідно, автори хотіли розширити цей захист пунктом "ж". Водночас розширення відбулося в надзвичайно великій категорії осіб, пункт "ж" дає можливість потрапити під цю пенсію особам великої кількості, це не тільки 7322. Відповідно 115 стаття, яка визначає виключно пенсійний вік як пільговий вік, 115 стаття Закону про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення визначає вік і дає вимоги до страхового стажу, водночас ця стаття застосовується наразі до всіх, і учасників бойових дій, і до осіб з інвалідністю, і законом 7322 ми такий статус людям надали.

Я попросила секретаріат, щоб мені зробили табличку, яким чином буде захищена людина по пункту "ж", якщо вона відноситься до категорії 7322

законопроекту, і яким чином вона захищається, якщо застосовується 115 стаття Закону про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення. Ми побачимо там деякі різні підстави і різні розміри захисту, і застосування різних пенсійних віків в залежності, є залежність від страхового стажу, є без залежності страхового стажу. І тому цим законопроектом, я зараз надам слово знову ж таки, нагадаю, авторам. Вірогідно, автори намагалися зробити стройною систему, але цього не вдалося.

Абсолютно підтримуючи необхідність врегулювання пенсійного забезпечення людям, які місяць, не входячи до лав ЗСУ, захищали інтереси нашої країни і клали свої життя, водночас спосіб викладення і захисту, такий, який запропонований автором, плутає. То єсть у нас і сьогодні є плутанина в пенсійному забезпеченні цих осіб, але він вносить більшу плутанину ще й тому, що ми вже скасували строкову службу як таку. А тут у людей прирівнюють пенсійне забезпечення до строковиків, яких у нас вже нема. То єсть ця стаття може застосовуватися тільки до тих строковиків, які стали людьми з інвалідністю на строковій службі або загинули.

Тому на потрібно знайти спосіб, в який спосіб комітет захистить цих осіб і в який спосіб нам потрібно виписати закон. І далі ми мусимо вирішити, чи ми пропускаємо цей закон, включаючи його до порядку денного і приймаючи за основу, але, мабуть, що із застосуванням 116 статті на друге читання для того, щоб можна було зачепити Закон про особливі заслуги. Або то єсть, або ми приймаємо цей законопроект в цій конструкції в першому читанні, але доопрацьовуємо, тому що пункт "ж" не є методологічно вивіреном. От така підстава.

Я прошу зараз авторам ще, да, щоб вони ще раз озвучили мету. Пані Іра, а потім, Ірина, а потім до наших міністерств, яким чином вони нам прокоментують це.

НИКОРАК І.П. Дякую Галина Миколаївна, дякую, колеги.

Власне, на минулому засіданні нашого комітету я вже робила доповідь і презентувала даний законопроект. На додаткові питання готова відповісти. Але метою даного законопроекту, включно з пунктом "ж", ні в якому разі не було намагання внести якусь плутанину, а було відповідне бажання і мета – врегулювати діюче законодавство таким чином, щоби не відбувалося жодного несправедливого підходу і сегрегації добровольців, одні з яких отримують відповідні соціальні гарантії і пенсії, а інші з них не отримують.

Власне, і даний законопроект був написаний, дякую колегам, що доєдналися до співавторства, в результаті звернення патронатної служби "Янголи Азову" й інших добровольців. Тут йдеться не про велику категорію осіб, яких планується прирівняти. Ми зараз говоримо виключно про категорію добровольців, на той період часу цивільних осіб, які в період між 24 лютого та 25 березня 2022 року у взаємодії зі Збройними Силами України і іншими військовими формуваннями брали участь у відсічі і стримуванні збройної агресії проти України, тих, які отримали інвалідність, пов'язану з участю у цих заходах, і членів сімей таких осіб, що загинули. Станом на березень цього року відповідного статусу набуло всього лише 500 осіб. Ми зараз кажемо про 500 осіб. Зокрема із цих 500 осіб статус учасника бойових дій встановлено 257 осіб, статус особи з інвалідністю внаслідок війни - 27 осіб, статус члена сім'ї загиблого (померлого) захисника чи захисниці присвоєно 216 членам родин загиблих та добровольців. І якщо ми вже відштовхуємося від великої категорії людей, то я не вважаю, що 500 осіб, які набули такого статусу, є великою категорією.

І якщо ми кажемо про додаткові видатки для забезпечення відповідних виплат цій категорії людей, то на місяць це буде складати 1,6 мільйона гривень. І у разі прийняття даного законопроекту до кінця першого півріччя цього року загальна сума видатків до кінця року складатиме близько 9,6 мільйонів гривень. І мені видається, що це буде справедливо по відношенню до добровольців, частина з яких, на жаль, загинула при виконанні бойових

завдань, частина з них продовжує служити або у випадку набуття інвалідності не продовжує служити у Збройних Силах України.

Тому прошу підтримати. Впевнена, що додаткові коментарі у нас будуть в центральних органів виконавчої влади. Просила би також доповнити Міністерство ветеранів.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пані Ірина.

У мене питання до вас як нардепа, до нардепа. Пункт "ж" не обмежений часовими періодами, місяць, після розпочатку широкого вторгнення. Тому застосування Закону "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", ви пропонуєте своїм законопроектом розширити не тільки на цих захисників. Якщо потрібно розширювати тільки на захисників, яких ми врегулювали 7322 в законопроекті, то потрібно було тут давати обмеження часові і давати посилання на Закон про статус, так як зроблено в Законі про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення.

Водночас у вас цього не зроблено. І пункт "ж" дає набагато більші рамки застосування, прирівняння для отримання інвалідності і загинувших на військовій службі до строкової служби, прирівняти набагато більшу категорію осіб, це не 500. Тому вона надзвичайно широка.

НИКОРАК І.П. Коли ми опрацьовували даний законопроект, малось на увазі, звичайно, ця категорія, яка була мною озвучена, у випадку, якщо в пункті "ж" вказано набагато більше, формулювання, яке набагато більш розширює, то я вважаю, що ми можемо це доопрацювати між першим та другим читанням шляхом подання відповідних правок.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Окей.

Як ми, послухаємо? Я думаю, що пан Остапенко правильно пропонував на попередньому засіданні, що його можна приймати за основу, але зараз

давайте ми подивимося, чи можемо ми втиснутися саме в цей закон про звільнення з військової служби, чи нам потрібно зачепити ще закон про особливі заслуги і як зробити кореляцію на 115 статтю.

Шановні колеги, я прошу центральні органи виконавчої влади, в першу чергу Міністерство соціальної політики, будь ласка, у нас присутня сьогодні Жолнович Оксана. Будь ласка.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Доброго дня, шановні колеги! Повністю підтримую Галину Миколаївну. Ми теж сьогодні, я, от спеціально готуючись до цього засідання, розбирали те, як викладена норма. Ми давали у своїх письмових пропозиціях, одразу давали декілька варіантів, як її варто скоригувати. Бо, наприклад, звертаю вашу увагу, шановні колеги, так як ви озвучуєте, це пункт 25 закону про статус і він дуже чітко звучить: особи, які з 24 лютого по 25 березня відповідно... От якщо би була відсилка на цей пункт, прямо відсилка, це вирішує питання, це у нас не викликає, бо там навіть далі йде наступний пункт, що дія цього абзацу не поширюється на тих фахівців, які залучалися у складі підприємств, установ, організацій, бо у них є окремі соціальні гарантії. А в даному випадку зачеплено більше пунктів, не тільки цей 25. Потім вже ви коли на родичів пенсії поширюєте, то ви вказуєте 25-й, але також і 6 пункт, де, як правильно Галина Миколаївна каже, просто написано широка рамка, особи, що загинули внаслідок контузій, поранення і так далі, участь в бойових діях. І це буде таким чином, що людина, наприклад, отримала поранення, демобілізована, живе, потім померла від інфаркту, а дружина того чоловіка почне претендувати на пенсію в 50 років. Ну, не знаю, я... Дивіться, щодо пункту самих людей включити по цьому 25-му – підтримую. Готова редакційно допомагати виправляти. Тут давайте радитися, як краще, тобто я бачу озвучені варіанти, чи можемо зразу звузити його, тоді не треба 116-ї, чи ми там дивимося і беремо 116-у переформатовуємо. Тут однозначно підтримую, так, дійсно, ця категорія пропущена.

В сумах одразу ми звіряли. Те, що вони зараз отримують, не буде сильно відрізнятися від того, що вони будуть отримувати, кажу вам відверто. Але право є право і його треба передбачити, тому тут повністю підтримую, що врегулювати треба.

Але от пункт 6, той, що долучається, одразу, якщо можна, навіть чисту філософію, хочу звернути вашу увагу, що мені здається, що ми трошки не ті гарантії даємо. По-перше, ми стимулюємо дружин, які є молодими жінками, не одружуватися, бо щоб вони мали право отримати ту пільгову пенсію, вони мають не вийти заміж в наступному проміжку часу. Не знаю, чи це сильно допомагає.

По-друге, матері, якій 50 років, давати дострокове право на пенсію, з одного боку, так, ми ніби їй щось додаємо, але, з іншого боку, люди, які перестають так рано працювати, вони серйозно десоціалізуються. І враховуючи складну нашу демографічну ситуацію, де нам кожні руки робочі потрібні під час відбудови, ця гарантія є такою собі слабкою гарантією. Краще б подумати, не знаю, про курс психоемоційної соціальної підтримки обов'язкової, ще якісь речі, які будуть більш дієвими гарантіями. Це моє філософське застереження щодо того, які гарантії ми забезпечуємо членам родин загиблих.

Щодо самих людей з інвалідністю, які тут зазначені, повністю підтримую, що треба скоригувати, і ми в цій частині цей законопроект підтримуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Пенсійний фонд, може, ще, пан Євген Капінус, а потім Міністерство ветеранів.

КАПІНУС Є.В. Добрий день! Ну, я в цілому підтримую, що зазначені зміни потрібно все-таки скоригувати... ну, внести, оскільки виникають на

сьогоднішній день певні питання. По видатках, там ми, справді, в принципі, вони не критичні були, тому в цілому ми проект підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧА. А пункт "ж", ну, тобто в який спосіб ви підтримуєте? Ви підтримуєте захист і прирівняння добровольців, які брали участь не в Збройних Силах, ми їх... правильно, а в який спосіб? Через Закон про пенсійне забезпечення людей, звільнених з військової служби, чи через Закон про особливі заслуги? Тобто у вас там, виявляється, зараз два сценарії. Тобто от приходить людина, наприклад, здорова, брала участь в лавах... оцей місяць в Бучі, наприклад, захищала, але здорова, втрати здоров'я нема, інвалідності нема. По Закону про строкову службу в неї там пенсії нема, відповідно до 115-ї в неї є пенсія, яку людина може отримати в 50-55 (жінки, чоловіки) з вимогою до страхового стажу 20-25 відповідно, і вона отримує розмір пенсії, яка є трудовою, і розраховується вона за стандартною формулою. Таким чином, людині вигідніше використати Закон про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення. Якщо людина отримала інвалідність, то в цьому випадку по закону, де прирівняння йде до строкової служби, пенсія по інвалідності для такої людини встановлена у нас у фіксованих величинах. Можу нагадати, якщо я їх тут десь записала: 5 тисяч з чимось для I групи, 4600 – для II групи і для III групи. А для людей, якщо загинула, то там є захист родини. Вони отримують виплату відповідну від держави, і відповідно отримують пенсію по втраті годувальника.

Якщо брати 115-у, то люди там отримують пенсійний вік раніше, відповідно до 115-ї, але розраховують там їй трудову пенсію. Таким чином, ветеран, який прийшов до Пенсійного фонду, він може отримати або фіксовану пенсію по інвалідності, або трудову пенсію, в залежності від того, що більше. А родина загиблих може отримати або дві мінімальних заробітних плати на кожного утриманця, або відповідно з вимогою до пенсійного віку і до страхового стажу знову нарахувати трудову пенсію. Таким чином... то єсть алгоритм для людини він надзвичайно заплутаний. І

потрібно зрозуміти, що той, хто був добровольцем, він отримає додатково до трудової, чи як? То єсть конструкція цього захисту надзвичайно заплутана. Я навіть кажу словами, я розумію, що ті, в кого нема тексту під рукою, їм навіть зрозуміти важко.

Пане Євгене.

КАПІНУС Є.В. Але все одно, от мені здається... Давайте обговоримо, але, як на мене, це все одно це захист людей, які пов'язані з військовими. Якщо ми його просто будемо...

ЖОЛНОВИЧ О.І. Тут треба просто на конкретні пункти посилатись, тому що коли ми словами перетранслявали статуси, з'єднавши декілька статусів...

ЦИМБАЛЮК М.М. А що це балаган, перебивають один одного, це комітет чи таке... круглий стіл?

ГОЛОВУЮЧА. Пан Євген, будь ласка.

КАПІНУС Є.В. Я прошу вибачення... пан міністр, я вважаю, можна мене перебивати.

ЦИМБАЛЮК М.М. У себе в міністерстві, а не на засіданні комітету, давайте так.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пан Євген. Будь ласка.

КАПІНУС Є.В. Прошу вибачення. Тому, як на мене, давайте просто-напросто тоді можливо проговоримо, який концепт повинен бути, і тоді вже подивитися, яким чином врегулювати ці зміни. Оскільки

розповсюджувати на загальну рамку, мені здається, що це може мати також певні свої ризики, якщо в загальне законодавство вносити. Можливо, давайте тоді просто-напросто проговорювати, яка модель повинна бути, щоб для людей було це більш зрозуміло.

ГОЛОВУЮЧА. А у разі, якщо ми ці пенсії відносимо до військових пенсій, у нас там є ще трек по Конституційному Суду, там, де обмежень немає і таке інше. Давайте ми ще цей трек теж згадаємо. Тому я і кажу, що давайте просто, можливо, просто проговорити, який ми концепт ми повинні в цьому випадку отримати.

ГОЛОВУЮЧА. Обговорити, да, це так з нальоту не вийде.

Міністерство ветеранів, будь ласка. Є у нас виконуючий обов'язки міністра Порхун Олександр.

ПОРХУН О.В. Доброго дня, шановна Галино Миколаївно! Доброго дня, шановні народні депутати! Доброго дня, шановні колеги! Виконуючий обов'язки міністра у справах ветеранів Порхун Олександр.

Безпосередньо Міністерство у справах ветеранів підтримує законодавчу ініціативу, так як взагалі законопроект є важливим для певної категорії для того, щоб вони змогли отримувати належне пенсійне забезпечення, але після отримання висновків органів центральної виконавчої влади, безпосередньо Міністерства соціальної політики, Міністерства фінансів України.

Ми розуміємо, що даний законопроект потрібно доопрацьовувати і готові доопрацьовувати його до другого читання і плюс врахувати ті зауваження, які були вами озвучені вище. Тобто пропонуємо прийняти закон за основу та доопрацьовувати його до другого читання, безпосередньо винайти той механізм, який буде дієвим і який не паралізує пенсійне забезпечення в нашій країні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Таким чином у нас є пропозиція, враховуючи мету...

Да, пан Сергій, будь ласка.

ГРИВКО С.Д. Дякую, Галино Миколаївно, хочу подякувати Ірині Петрівні за дуже підняте важливе питання. Цей законопроект напрацьовувався, щоб реально захистити людей і відповідно допомогти їм.

Я вносив на минулому засіданні комітету пропозицію за основу і в цілому, тож сьогодні давайте з урахуванням думок всіх центральних органів виконавчої влади зробимо його набагато ефективнішим і приймемо за основу... проект, прийняти за основу його.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Дякую, пане Сергію.

Таким чином є пропозиція переглянути рішення комітету в частині, ми раніше приймали рішення, комітет приймав рішення про те, що цей законопроект прийняти за основу і в цілому. Зараз є пропозиція змінити його так, як пропонував пан Остапенко на попередньому засіданні, проголосувати за те, щоб прийняти його за основу. Ну, а далі вже народні депутати подадуть правки, з якими ми будемо тут працювати, так.

Михайло Михайлович, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Можна, Галина Миколаївна? Дякую.

Шановна Галина Миколаївна, шановні колеги, насправді ініціатива позитивна і я думаю, це визнають всі. І сьогодні не варто розбиратись, хто допустив, що ця категорія випала із захисту держави. Але я вважаю, що потрібно ініціативу підтримати. Я також погоджуюся, що наше рішення попереднє щодо ухвалення в першому читанні і в цілому було більш емоційне, але ми маємо врахувати позицію центральних органів виконавчої

влади. Я тут не про філософію, філософія – це зовсім інші речі, ми маємо визначати те, що держава має захищати людей. Якщо якимось чином ця категорія випала з поля зору, то давайте негайно усунемо цей недолік, проголосуємо, до другого читання доопрацюємо, і честь, і хвала тим людям, і вічна пам'ять, хто загинув, а їхні дружини самі мають визначатись, чи їм виходити заміж, чи пам'ятати про загиблих чоловіків і будувати державу, як хто може. А та ж держава має захищати на рівні, як інших учасників бойових дій.

Через те пропоную в першому читанні за основу, 116-а, доопрацьовуємо і просимо голову комітету, щоб якнайшвидше законопроект міг потрапити до другого читання в сесійну залу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайло Михайлович. Тільки там не тільки у нас дружини виходять заміж, у нас там ще є і чоловіки, у яких загинули жінки військовослужбові, які будуть женитися, і нам потрібно, щоб вони всі були у сім'ях і дітей народжували.

Дякую.

ЦИМБАЛЮК М.М. Було сказано тільки про жінок, через те, я так відреагував боляче.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

ЦИМБАЛЮК М.М. У мене особистий приклад. Людина, яка вважає, коли загинув її герой, що вона більше не хоче виходити заміж в знак пам'яті про нього. Через те тут не треба чіпати філософію, а говорити тільки за...

ГОЛОВУЮЧА. І таке є, да, і таке є, в житті все є.

Дякую. Пані Циба, будь ласка, пані Тетяно.

ЦИБА Т.В. Дякую, колеги, а можна я, теж підтримую, що давайте за основу. Просто тут і Михайло Михайлович зазначив, що може ми відразу маємо сказати, щоб ми мали право по 116 статті далі його доопрацьовувати. Я не знаю, чи це треба процедурно прийняти відразу, чи ні, щоб ми мали якесь поле для маневру.

І ще, можливо, доцільно з огляду на всі ці зауваження, які сьогодні прозвучали, і з огляду на те, що... дійсно, і ви правильно, Галина Миколаївна, зазначили, що тут треба концептуально ще багато речей обговорити, можливо, є сенс запропонувати, щоб не скорочували термін доопрацювання і подання правок, а навпаки розширювали. То, власне, це в цьому пропозиція. А так ініціатива дуже правильна.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Шановні народні депутати, тоді є пропозиція пана Гривка: рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект за основу із застосуванням статті 116 в частині того, що ми можемо на друге читання зачепити інші структурні підрозділи інших законів, зокрема закони про пенсії і про особливі заслуги, і інші статті законів, я зараз їх зачитаю, яких, тому що закон стосується трьох законів. "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб", Закон "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", зокрема, наприклад, в частині 33 статті щодо пенсій для людей з інвалідністю, а також Закон "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", оскільки він теж зачеплений як кореляція на 115-у.

Таким чином, із застосуванням інших структурних частин цих чотирьох перерахованих законів. Водночас мета – це усунути різницю між пенсійним забезпеченням учасників бойових дій, осіб, які втратили... інвалідність на строковій службі, і прирівняти осіб, які втратили здоров'я і життя, а також отримали статус учасника бойових дій, які приймали участь в

бойових діях місяць після широкомасштабного вторгнення, да, з моменту. Може, тут мене пан Остапенко доповнить більш правильно, як звучить цей текст.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я думаю, там треба зазначити: з моменту повномасштабного вторгнення. Можемо навіть зазначити дати.

ГОЛОВУЮЧА. Дати.

НИКОРАК І.П. У нас там і звучить: у період з 24 лютого по 25 березня 2024 року.

ГОЛОВУЮЧА. Нема, це в законі в "ж" нема. Є в 115-й, нема в "ж", пані Ірино. "Ж" пункт, немає обмежень.

НИКОРАК І.П. Ну ми ж домовилися, що ми ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Да, но нам треба зараз згадати, саме загадати, що наша мета, мета законопроекту – це прирівняння соціального захисту тих людей і тих...

ОСТАПЕНКО А.Д. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Тих, хто отримав статус, щоб там не було розбіжності, щоб всі, хто отримував, таким чином мета у нас така. Ми зачіпаємо чотири закони, зачіпаємо інші структурні частини, але виключно з метою, щоб ми не розширили цей законопроект на якісь там інші частини, а саме з метою усунення розбіжності між пенсійним забезпеченням осіб, які приймали участь в цей місяць, і тими, хто отримав статус або інвалідність за іншими статусами. От формулювання...

ОСТАПЕНКО А.Д. Хочу підтримати пропозицію щодо... по повній процедурі щоб розглядали законопроект, щоб ми не скорочували термін.

ГОЛОВУЮЧА. Да, без скорочення термінів подання правок, тому що потрібно буде придумати з ЦОВВками конструкцію, яким чином це викласти.

_____. Але в той же час буду просити колег не затягувати максимально, щоб ми могли в найближчий час все ж таки...

ГОЛОВУЮЧА. Ми ж не збільшуємо терміни, два тижні.

ОСТАПЕНКО А.Д. Там до Закону про особливі заслуги, то ми також попадаємо чи...

ГОЛОВУЮЧА. Я його ...*(Не чути)* про особливі заслуги, про пенсії за особливі заслуги я згадала його, він четвертий.

Тобто закон, ще раз, давайте ми, ще раз прочитаю. Чотири закони ми зачіпаємо: Закон про пенсії за особливі заслуги, структурні підрозділи цього закону, Закон "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб", Закон "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Може, там не тільки 115-а, але і 33-я, я згадала, тому що пенсія людям з інвалідністю через 33-ю там призначається. А 115-а виключно є віком, пенсійним віком і вимоги до того, щоб виходити на пенсійний вік раніше. І відповідно наш Закон безпосередньо, вони всі тут наші, "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" в цьому законі. І мета, ми мусимо в 116-ій означити, що мета – усунути розбіжності в пенсійному забезпеченні між особами, які, отут визначення у нас з оцими датами. Так, я зараз ці дати знайду, щоб ми правильно все визначили. Де в

нас закон цей 7344... Як правильно дати звучать. Да. Що це особи, які з 24-го... що мета – усунення розбіжності між особами, які з 24 лютого по 25 березня 22-го року відповідно до Закону про забезпечення участі цивільних осіб в захисті України або у складі, далі тут, або у складі добровольчих формувань у взаємодії зі Збройні Силами - далі оце формулювання, - і іншими особами, які отримали статус УБД, ветерана війни, особи з інвалідністю внаслідок війни". Отаке формулювання.

Так, тепер ми мусимо проголосувати поспіль одне за другим. Перше: про перегляд рішення. І друге: про те, про що я зачитала.

Пан Арсенюк Олег, будь ласка, нам потрібно два голосування.

АРСЕНЮК О.О. Шановні колеги, прошу голосувати.

Третякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. Ми спочатку голосуємо за перегляд рішення, а потім за рішення.

АРСЕНЮК О.О. Так, спочатку за перегляд рішення, а потім... два голосування.

ТИМОШЕНКО Ю.В. А, може, пакетом проголосуємо?

ГОЛОВУЮЧА. Давайте, я не проти, пані Юлія. Я взагалі оцю розбіжність... Я ж кажу, що як можна голосувати про перегляд, якщо ти не розумієш, що ти по суті переглядаєш?

Колеги, не будете проти, якщо ми проголосуємо зразу пакетом?

_____. Підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. І це логічно. А якщо ми не проголосуємо за перегляд, а проговорили... Ну, тобто...

Тоді голосуємо. Я голосую за пакет: за перегляд рішення і за озвучений текст. Я – за.

АРСЕНЮК О.О. Третьякова – за.

Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. За.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович. Відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. Гривко – за.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

АРСЕНЮК О.О. Рішення прийнято одногосно, колеги.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. Ми пройшли пункт перший і другий нашого порядку денного. Ми переходимо до пункту три. Розглядаємо питання щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення зміни до розділу XV...

ТАРАСЕНКО Т.П. Пане Галина?

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка, пане Тарасе.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я вибачаюсь, у мене офіційне відрядження до Латвії, і я зараз перервав зустріч з віцеспікером, для того щоб прийняти участь в комітеті. Але мені потрібно повертатись. Я просто голосую... Я прошу, щоб ми підтримали мою пропозицію по наступній по робочій групі і щоб вибрали мене головою робочої групи по зайнятості ветеранів.

ГОЛОВУЮЧА. Давайте, але там поговорити потрібно. Пане Тарасе, повертайтеся, давайте ми поговоримо це в тому пункті, в якому є, або перенесемо це питання на наступний раз, але потрібно проговорити. Я хочу,

щоб ви почули думки народних депутатів щодо цієї робочої групи. У мене є деякі речі щодо стратегії...

ТАРАСЕНКО Т.П. Тоді прохання тоді перенести для того, щоб ми тоді ґрунтовно це прийняли, а то так неповага до віцеспікера ...*(Не чути)* краще перенести, ми обговоримо це іншим разом.

ГОЛОВУЮЧА. Гаразд, тоді ми перенесемо.

ТАРАСЕНКО Т.П. Все, дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Тарасе.

Ми переходимо до пункту третього нашого порядку денного. Мене перервали на зачитуванні пункту. Розглядаємо питання щодо доцільності включення до порядку денного сесії проекту Закону про внесення зміни до розділу XV "Прикінцеві положення" Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" щодо звернення за призначенням (перерахунком) та виплатою пенсії осіб, призваних (прийнятих) на військову службу (реєстраційний номер 10422).

Шановні колеги, цей законопроект запропонований до розгляду як той, який втратив актуальність у зв'язку з прийняттям законопроекту 10313. Він йшов через Комітет Завітневича, водночас він вже прийнятий і, здається, навіть і підписаний Президентом.

Тому є пропозиція цей законопроект розглянути в частині ухвалення рішення про те, що він втратив актуальність. Є необхідність обговорювати? Михайле Михайловичу, ви як автор, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Я хочу підтримати вашу пропозицію. Більше того, справді, Президент вже підписав цей законопроект і наша пропозиція була внесена в Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

Питання врегульовано. Я дякую Пенсійному фонду і іншим тим, які підтримали цю пропозицію, це допомогло вже врегулювати цю систему. Прошу зняти як втратив актуальність.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Таким чином, є пропозиція у зв'язку з втратою актуальності зняти цей законопроект з розгляду Верховної Ради.

Пан Арсенюк Олег, прошу провести голосування.

АРСЕНЮК О.О. Прошу голосувати.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович відсутній.

Арсенюк Олег Олексійович – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович – відсутній.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. За.

АРСЕНЮК О.О. Рішення прийнято одногосно.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олеже, за голосування.

Шановні колеги, ми переходимо до пункту четвертого нашого порядку денного. Розглядаємо питання про стан виконання рекомендацій учасників слухань у комітеті на тему: "Інструменти суспільної підтримки ветеранів - учасників бойових дій у післявоєнний період", затверджених рішенням комітету від 5 квітня 2023 року.

На дворі вже 2024 рік. Відповідно ми переглядаємо, в якому стані відбуваються наші рекомендації, чи виконанні вони чи ні. Зокрема, я б хотіла звернути увагу шановних народних депутатів на пункт, який ми самі собі написали як народні депутати, це пункт 2 в цих рекомендаціях був. Він звучить так: прискорити розгляд наступних проектів щодо проекту Закону про основні засади внутрішньої та зовнішньої політики, це реєстраційний номер 8036, від 2022 року. І хочу вам нагадати, що відповідно наш колега,

який зараз нас покинув, але він з нами подумки, я думаю, він вніс законопроект 11007, від 13.02.2024 року до цього ж самого закону щодо формування комплексного підходу до внутрішньої політики у ветеранській сфері. Цей законопроект є новішим, ну, більш новітнім, спрямований на формування підходу до нової ветеранської політики і передбачає основні її засади. І хоча він визначає загальні підходи до політики, водночас без загальних засад неможливо потім їх розмежувати. Тому, мабуть, що нам в частині в цій теж потрібно зазначити, який законопроект нам потрібно з вами приймати за основу 8036 чи 11007. Теж хотіла почути ваші думки.

Будь ласка, хто хоче висловитися щодо стану виконання рекомендацій. Будь ласка, Міністерство ветеранів, і я прошу тоді вашу доповідь щодо стану виконання, а потім питання до вас від народних депутатів. Будь ласка.

ПОРХУН О.В. Доброго дня, шановна Галина Миколаївна! Доброго дня, шановні колеги! Безпосередньо даний законопроект 11007 від 12.02.2024 року безпосередньо заходив до Міністерства у справах ветеранів України. Ми повністю підтримуємо законодавчу ініціативу, але ще раз зазначаємо, що Кабінетом Міністрів України було розроблено урядовий законопроект реєстраційний номер 8036 від 15 вересня 2022 року, де безпосередньо Міністерство у справах ветеранів розробило своє бачення щодо засад внутрішньої політики у сфері формування державної ветеранської політики. Даний законопроект був погоджений всіма органами центральної виконавчої влади та проголосований на засіданні Кабінету Міністрів України. Тому ми пропонували і раніше, і пропонуємо зараз, щоб поєднати два законопроекти і виробити спільний законопроект, який далі уже виносити на голосування в зал Верховної Ради України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Але у нас слухання проходили у квітні 23-го року, законопроект 8036 був внесений у 22-му у вересні. А інші

рекомендації... Це щодо цього законопроекту, то єсть ви хочете об'єднати 8036 і 11007, треба подивитися, як це можливо. А водночас інші рекомендації, яким чином виконувались?

ПОРХУН О.В. Загально зараз доповідаю по іншим рекомендаціям. Безпосередньо під час проходження комітетських слухань було проговорено три питання. Перше питання – це забезпечити налагодження співробітництва з іноземними організаціями, що реалізують соціальні та реабілітаційні програми реінтеграції до мирного життя ветеранів війни, вжити заходів щодо забезпечення реалізації ветеранами війни права на першочергове поліпшення житлових умов. І третє – забезпечити комунікаційну кампанію щодо інформування ветеранів війни про ...*(Не чути)* медичних гарантій та послуг, які може отримати ветеран війни за програмою медичних гарантій.

Отже, по першому питанню. В умовах сьогодення Міністерство у справах ветеранів України працює у напрямку посилення співпраці з міжнародними урядовими та неурядовими організаціями різних країн світу та в рамках виконання планів заходів з реалізації безпекових угод, підписаних Президентом України, Мінветеранів планує співпрацю з установами та організаціями ... *(Не чути)* країн, а саме, Франція, Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії, Канадою, Федеративна Республіка Німеччини, ... *(Не чути)* Республіка, Латвійська Республіка в таких напрямках.

Перше. Це розбудова мережі центрів психологічної та фізкультурно-спортивної реабілітації, ветеранських просторів, підтримку фінансування соціальної оренди для ветеранів війни та членів сімей, загиблих ветеранів війни. Компенсацію витрат за тимчасове розміщення. Переобладнання житла ветеранів війни, які отримали поранення та внаслідок цього мають порушення здоров'я. Підтримки та розвитку ветеранських підприємницьких ініціатив, в тому числі програми надання фінансової підтримки або співфінансування проєктів. Запровадження програм, які спрямовані на

вшанування пам'яті ветеранів війни, зокрема, з використанням інформаційних онлайн-систем.

Міжнародна діяльність Мінветеранів спрямована на всебічну ...*(Не чути)* міністерства та підвищення його авторитету на міжнародному просторі. Так наразі Мінветеранів має стійки взаємовідносини з такими міжнародними партнерами, а саме: представництво МОМ в Україні, наявний проект міжнародної технічної допомоги, підвищення стійкості українців шляхом зміцнення потенціалу психологічної підтримки для ветеранів, загальний кошторис вартістю 4,8 мільйона євро.

Друге. Це Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів IREX. Уряд США через Державний департамент Сполучених Штатів Америки Бюро з питань операцій задля стабілізації конфлікту. Наявні проекти, які опрацьовує з ним Міністерство у справах ветеранів. Перший – це програма реінтеграції ветеранів, загальна кошторисна вартість 8,8 мільйона доларів. Український фонд... і друге - це Український фонд швидкого реагування, загальна ... *(Не чути)* кошторисна вартість 10 мільйонів доларів. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), наявний проект, це безпосередньо розширення можливості громад в Україні. Представництво німецького товариства міжнародного співробітництва в Україні ...*(Не чути)* проект "Гендерно-чутливі підходи до ментального здоров'я та психологічної підтримки в Україні".

Також з метою поглиблення тісних взаємовідносин з міжнародними партнерами. 27 травня 2024 року було проведено саміт Міністерства у справах ветеранів України "Шлях ветерана від військової служби до цивільного життя". Проведений саміт є платформою для об'єднання зусиль державного сектору, бізнесу, громадського сектору, представництв іноземних країн та міжнародних організацій, які прагнуть вкладатися у підтримку ветеранів.

За результатами даного саміту було підписано меморандум з благодійним фондом "Польща допомагає Україні", що дало низку

реабілітацій для ветеранів у Бородянському центрі соціально-психологічної реабілітації. Підписаний меморандум з благодійною організацією "Нова Юкрейн" щодо створення мережі центрів психологічного, фізичного та спортивного відновлення ветеранів. Дана реалізація проєкту з відтворення ветеранських просторів у регіонах, зокрема у Київській області, за фінансуванням "Нова Юкрейн".

Меморандум з Фондом міжнародної солідарності щодо створення мережі центрів психологічного, фізичного та спортивного відновлення ветеранів у Житомирській області. І меморандум про співпрацю між Укргазвидобуванням та Міністерством у справах ветеранів України щодо працевлаштування ветеранів, які повертаються після отримання поранень і демобілізації з лав Збройних Сил України. Вчора це було проговорено і Укргазвидобування готує вже зараз прийняти на роботу тисячу ветеранів, які звільняються з військової служби.

По питанню другому, щодо вжиття заходів створення, забезпечення реалізації ветеранам війни права на першочергове поліпшення житлових умов та запровадження програм адаптації житла під потреби ветеранів з інвалідністю, у яких порушена мобільність. Відповідно до Закону України "Про Державних бюджет України на 2024 рік", передбачені видатки в обсязі 5,7 мільярда гривень. Я дякую вам, народним депутатам, за прийняття і виділення цих коштів. Наразі станом на сьогодні Міністерство у справах ветеранів розробило зміни до трьох постанов Кабінету Міністрів України, а саме: 719 Постанова, яка дає змогу отримати житло особам з інвалідністю I-II групи та членам родин загиблих захисників і захисниць України, які не отримали 15 мільйонів за Антитерористичну операцію, операцію Об'єднаних сил та за прийняття захисту в повномасштабному вторгненні. Наразі постанова прийнята Кабінетом Міністрів України. І зараз готується розпорядження про розподіл коштів на 2024 рік. Даний розподіл коштів знаходиться на зовнішньому погодженні.

На рахунок Постанови 280, яка включає в себе категорію учасників бойових дій, внутрішньо переміщених осіб, що дає право їм скористатися даною субвенцією, даний проект постанови в понеділок був затверджений на урядовому комітеті. І рішенням комітету було прийнято винести на засідання Кабінету Міністрів України. Сподіваюся, що дана постанова буде винесена на найближче засідання Кабінету Міністрів України. Також по ній підготовлено розподіл бюджетних коштів, розподіл знаходиться на зовнішньому погодженні.

Безпосередньо по Постанові 214, яка дає змогу особам з інвалідністю, учасників бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни I-II групи та членам родин померлих учасників бойових дій, які брали участь на території інших держав, дана постанова також була в понеділок ухвалена урядовим комітетом з подальшим винесенням її на найближче засідання Кабінету Міністрів України. По ній розподіл коштів також підготовлений і зараз знаходиться на зовнішньому погодженні.

Тобто ми комплексно відпрацювали розподіл виділених в цьому році 5,7 мільярда гривень з державного бюджету для розподілу їх на органи місцевого самоврядування по наданню субвенції для спрямування коштів по нашій категорії. По нашим підрахункам приблизно 2 тисячі родин в цьому році зможуть отримати кошти на придбання власного житла.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександрє.

Дивіться, шановні народні депутати, секретаріат зробив докладну таку табличку щодо виконання тих рекомендацій, які ми зазначали в 23-му році. Відповідно там є пункти, які невиконані, є ті, які виконуються, зокрема щодо невиконаних пунктів – це щодо створення меморіального кладовища. Я думаю, що всі хотіли би почути, на якій стадії воно там знаходиться.

В мене пропозиція, щоб послухати ще пана Олександра з Міністерства соцполітики, виконуючого обов'язки, щодо Національного меморіального кладовища, а потім заслухати пана Анатолія Остапенка, оскільки він як

голова підкомітету займається безпосередньо цими питаннями. І далі обговорити це в питаннях до міністра і в наших враженнях для того, щоб ми змогли сформулювати на підставі нашого контрольного слухання нові рекомендації. Я зазначила лише про законопроект про засади внутрішньої і зовнішньої політики, водночас подивіться, там на двох сторінках, може, нам потрібно щось інше зазначити в наступних наших рекомендаціях на наступні періоди на підставі того, що вже виконано, що ні. Не буде до такого порядку зауважень?

ЦИМБАЛЮК М.М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайло Михайлович.

Тоді послухаємо щодо меморіального кладовища, потім пана Анатолія Остапенка, потім питання і наші пропозиції.

Будь ласка, пан Олександр, щодо створення меморіального кладовища.

ПОРХУН О.В. Галино Миколаївно, доповідаю про створення Національного військового меморіального кладовища. Не буду довго розповідати про вибір земельної ділянки, почну вже з того, що в минулому році проголосований Закон України про визначення територіального розположення Національного військового меморіального кладовища. Дякую вам за ту підтримку, він підписаний і наразі Міністерство у справах ветеранів провело тендер на підготовчі роботи. Підготовчі роботи працюють, земельна ділянка розташована в Гатненській громаді поблизу населених пунктів Мархалівка, Віта-Поштова – це трошки нижче Південного кладовища.

Що уже зроблено? Проведено і прийнято, розроблено і прийнято вісім постанов Кабінету Міністрів України. Не буду деталізовано розповідати, але загалом скажу, що ті постанови Кабінету Міністрів були розроблені на Закон України про створення Національного військового меморіального кладовища, що дав великий поштовх до організації проведення підготовчих

робіт. А саме такою основною постановою Кабінету Міністрів України це було визначення геокоординат земельної ділянки і переведення її з стану лісу до стану чагарників і скотомогильників для того, щоб Національне військове меморіальне кладовище, державна установа могла в найшвидші терміни почати підготовчі роботи до створення побудови першої черги, яку ми в свою чергу розбили на два пускових комплекси: на перший пусковий комплекс першої черги і другий пусковий комплекс першої черги.

Наразі всі зелені насадження, які потребували виділення, а саме під запуск першої черги, вони завершені. Вчора підписав наказ про взяття на баланс державної установи лісу, який ми відпрацювали разом з Міністерством оборони України, буде переданий на потреби створення фортифікаційних споруд. Наразі ліс формується, і з завтрашнього дня починаємо вивіз цього лісу до земельної ділянки.

Зараз проект знаходиться, ескізний проект знаходиться, повністю відпрацьовані всі матеріали, які складають 136 томів, в державній експертизі. По проведенню наради в минулу п'ятницю державна експертиза підтвердила, що експертний висновок вони зможуть надати в кінці цього тижня, що дасть можливість державній установі відкривати прозорий тендер на участь компаній, які зможуть надалі почати будівництво першої черги.

За нашими результатами і оцінками, які зараз проводяться під комунікації, на рахунку Національного військового меморіального кладовища, так, є певні труднощі. Я думаю, ви про них знаєте, тому що жителі прилеглих громад, які знаходяться біля майбутнього Національного військового меморіального кладовища, трохи некоректно висловлюються в його створенні. В них була невірна інформація. Ми постійно з ними комунікуємо, протягом півтора місяця було проведено багато круглих столів із залученням безпосередньо представників громад, прилеглих до Національного військового меморіального кладовища. Ми роз'яснюємо, що з 266 гектарів, виділених під побудову Національного військового меморіального кладовища, буде задіяно тільки 136 гектарів, на яких буде

побудоване Національне військове меморіальне кладовище. Вибачаюсь, 130 гектарів. А на решті 136 гектарів ліс так і залишиться. Це буде створена буферна зона.

Для вашого розуміння, побудова Національного військового меморіального кладовища відбувається від Одеської траси. Тобто весь комплекс, буде почате будівництво від Одеської траси, а буферна зона з дотриманням ДБНів, вони залишаються. Ми навіть ці ДБНи перевиконали, тому що згідно ДБНів на рахунок побудови Національного військового меморіального кладовища відводиться 300 метрів. У нас мінімальна точка від першого населеного пункту до паркану майбутнього Національного військового меморіального кладовища складає 500 метрів, а сама дальня точка складає 700 метрів.

Всі розмови, які виносяться, що на решті 136 гектарах буде побудований розважально-готельний комплекс, доповідаю вам: цього навіть немає в проекті і такі рішення не обговорюються. Є затверджене рішення, воно затверджено Прем'єр-міністром України, воно затверджено Президентом України. Проект попередньо був оформлений, наразі ми знаходимося в стадії виходу з експертизи для того, щоб почати далі будівництво першої черги, а також проводимо комунікацію на рахунок затвердження матеріалу, з чого будуть створені надгробні плити. Надгробні плити поки затверджені, що ми будемо встановлювати єдиного зразка. Наразі підготовлена постанова Кабінету Міністрів України, де ми вносимо зміни, а саме безпосередньо в розрізі, що ми затверджуємо і хрест, і надмогильну плиту. Пропрацьовуються різні види граніту, а також вчора була нарада, де представники привезли мені пісковик. І ми пропонуємо винести це на кругле обговорення, тому що деякі представники проговорюють, щоб дані надмогильні хрести і плити виготовлялися з граніту, а деякі представники пропонують виготовляти його з безпосередньо пісковика.

ГОЛОВУЮЧА. Це надзвичайно... Давайте, це надзвичайно цікаво, але я думаю, що це не для засідання комітету. Я думаю, що комітет цікавить в першу чергу коли Національне меморіальне кладовище запрацює.

ПОРХУН О.В. Національне військове...

ГОЛОВУЮЧА. Це питання гранітні чи вони там якісь, там штучний камінь чи ще щось, це настільки технічні питання. Коли ми почнемо, коли воно почне діяти? Ці питання залежать, мабуть, що від закупівель, від наявних коштів, від виділених коштів на розбудову цього кладовища у державному бюджеті. То є це вже питання техніки використання коштів, в тому числі ескіз. Нас же як народних депутатів не запрошують до затвердження ескізу, мабуть, що там є якась конкурсна комісія у вас по затвердженню чи як відбуваються ці всі процедури. А коли почнуться захоронення, коли почнуться перезахоронення, як ці процедури будуть відбуватися? Це цікавить нас, громаду, людей, сімей загиблих, які тримають ще труну із прахом воїнів у себе в домівках.

ПОРХУН О.В. З родинами загиблих ми повністю на комунікації. Безпосередньо ми плануємо під кінець літа цього року почати захоронення невідомих солдатів, тому що поступила така пропозиція від Президента України. Наразі у нас їх чисельність складає 2 тисячі 300 осіб, це пропрацьовані дані з Міністерством внутрішніх справ, а безпосередньо початок поховань наших героїв, які зараз знаходяться в рефрижераторах, а також знаходяться кремовані в домівках родин загиблих захисників, захисниць України, ми плануємо в першому місяці осені, тобто на вересень місяць. Це, я наголошую, початок захоронень і початок відкриття першої черги, а весь проект планується завершити до кінця 2027 року.

ГОЛОВУЮЧА. Ну, і ви ж розумієте, що невідомі воїни, це означає, що десь мають зберігатися частини тіла, які дозволили потім робити генетичну експертизу, ну, для того, щоб потім ексгумація і таке інше. Тому що люди ж шукають, є ті, хто зник безвісти і невідомі воїни мають... поступово вони розшуковуються. Щоб там процедура просто поховання, щоб вона була зарегламентована Кабінетом Міністрів. Це теж така роботка – підготувати правильну процедуру. Гарзд, вересень.

Пане Анатолій Остапенко, потім питання.

ОСТАПЕНКО А.Д. Ну, я взагалі хотів би підтримати Міністерство ветеранів України, тому що воно проводить велику роботу, яку до цього, на жаль, не проводилося. Із зміною керівництва ми бачимо ті кроки, які роблять і ті проблеми, які зараз налагоджуються і відтворюються. Тому я дякую в першу чергу тій команді, яка сформувалася. Але все ж таки як задавали питання, ми хочемо бачити чіткі строки виконання і розуміти певні моменти, які відбуваються. Тому що у нас є там інформація щодо Українського ветеранського фонду при Міністерстві ветеранів України, їм проводиться дослідження. І з тих матеріалів випливає, що серед ветеранів та військовослужбовців набуває поширення думка, що профільні держані інституції не виконують свої призначення в повному обсязі і їхня діяльність щодо підтримки ветеранів у їхньому професійному та кар'єрному зростанні є неефективною, це щодо працевлаштування, перекваліфікації та іншого.

Тому хотілося б, щоб міністерство в цьому напрямку попрацювало і зробило висновки, тому що такі там є пропозиції із цього дослідження, що потрібна інформаційна кампанія, підготовка роботодавців, розробка спеціалізованих програм, підтримка кар'єрного зростання, моніторинг та оцінка тих всіх програм. Це я бачу з точки зору того, що повинно зробити міністерство. І все ж таки хотів би від вас почути чітко... Зрозуміло, що ми повинні об'єднати два закони про ветеранську політику, але який ми беремо

за основу: законопроект, який розроблений Кабінетом Міністрів, чи новий, який був внесений народними депутатами?

Я бачу наступний план. Це повинен бути загальний закон, але стратегію щодо ветеранської політики повинно представити Міністерство ветеранів, Кабінет Міністрів. Чому, тому що у нас кількість наших ветеранів змінюється, економічна ситуація змінюється в державі дуже стрімко в одну або іншу сторону. Тому чітко закріпляти в законі певні соціальні гарантії ми зараз не можемо. Ми можемо зрозуміти, що в цій ветеранській політиці, яку повинно надати Міністерство ветеранів України, повинні бути на певні проміжки часу створені певні умови для ветеранів, але вони повинні з тої ситуації, яка може виникнути, швидко переглядатися і приймати рішення.

Ми як законодавці повинні отримувати від центральних органів виконавчої влади пропозиції щодо чіткої зміни працевлаштування ветеранів, забезпечення їх житлом, перенавчанням, освітніми програмами, наданням можливості набути медичне забезпечення. Це все повинно бути прописано в стратегії, а ми як законодавці повинні запитати, що вам треба змінити в законодавстві, на який термін, зараз я хочу зазначити. Чому, тому що я думаю, що всі розуміють, що ми повинні приймати закони, які будуть діяти в часі, певний проміжок, навіть, на жаль, я так можу сказати, в деякій мірі посунути статтю 22 для того, щоб змінити економічну ситуацію і підтримку наших громадян України в більшому і кращому напрямку.

Тому державна ветеранська політика в державі повинна чітко бути визначена Міністерством у справах ветеранів, подана на розгляд, а ми як депутати повинні підтримати ті пропозиції і зміни в законодавстві, які буде пропонувати Кабінет Міністрів і, зокрема, Міністерство у справах ветеранів. Тому я від вас хочу почути, на базі якого закону ми будемо ветеранську політику закріпляти, на базі урядового закону чи на базі закону, який подали народні депутати України, і коли ми побачимо стратегію Міністерства ветеранів у повному обсязі щодо ветеранської політики, зокрема.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Слушне зауваження, дякую, пане Анатолій. Шановні колеги... Михайло Михайлович, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую, шановна, Галина Миколаївна, шановні колеги. Я тільки продовжу, щоб не повторюватися, після пана Анатолія.

Насправді співпраця Верховної Ради з Міністерством у справах ветеранів дещо покращилася. І я бажаю виконуючому обов'язки все-таки сформувати команду і сформувати реальну політику, бо від цього залежить і стабільність в кадровому плані міністерства. Але однозначно підтримую пана Анатолія, да і голова комітету неодноразово на цьому акцентувала увагу, де ветеранська політика в державі? Однозначно, деякі аспекти існують, але потрібно вивчати досвід американський, ізраїльський, але розуміти, що Україна мусить йти своїм шляхом, бо у нас є окремі особливості.

Система реабілітації, це координуючу роль все-таки має відігравати міністерство. Не чекайте, що хтось вам буде щось пропонувати, пропонуйте самі. Давайте все-таки спільно напрацюємо державну політику, тобто це той закон, який буде в собі поєднувати все: реабілітація, відновлення, реабілітація різна, крім того працевлаштування, перепрофорієнтація, соціальний захист родин, і насправді потрібно дати людям шанс адаптувати себе до цивільного життя. Приклади є таких центрів, ми знаємо, там і у Львові, в Києві, в Черкасах і в інших містах, в Луцьку. Давайте будемо це стимулювати. Я думаю, що ніхто з депутатів Верховної Ради, особливо нашого комітету, не відмовить вам в дискусії, в пропозиціях, в підтримці. Через те ми від вас чекаємо, ми хочемо почути чітко, коли, в якому місяці ми виходимо на дискусію, що є вже канва цієї програми, з якою можна виходити і на Кабінет Міністрів, і, звичайно, на якийсь нормативний документ у вигляді закону у Верховну Раду.

Я готовий до такої співпраці. Чекаю від вас пропозицій. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, Михайло Михайлович.

Шановні народні депутати, секретаріат підготував проект рішення, яким чином нам контролювати стан виконання наших рекомендацій в наступний період. Чи нам потрібно його ще доопрацьовувати, чи ми можемо якимось сьогодні вже прийняти?

ЦИМБАЛЮК М.М. Якщо дозволите, пані Галино.

ГОЛОВУЮЧА. Да, будь ласка. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. В принципі, те, що стосується тих речей, які ми ставили перед ними, можна затвердити, а все рівно будуть появлятися нові аспекти, нові виклики, ми будемо їх оформлювати в інші нормативні документи. Але щоб завершити з цим, давайте схвалимо те, що є. Це моя думка.

ГОЛОВУЮЧА. Пан Сергій, потім пан Анатолій.

ГРИВКО С.Д. Дякую, Галина Миколаївна.

Шановні колеги, шановний міністр ветеранів, насправді на вас лежить велика відповідальність за формування справжньої ветеранської політики і такі досвіди, як в Америці, в Великобританії перейняти і ...*(Не чути)* створити нашу українську ветеранську політику, яка дасть людям можливість у відновленні, психологічної допомоги, реабілітації і повернення... соціалізацію в мирне життя.

Відповідно хотів би внести пропозицію, щоб посилили взаємодію з народними депутатами комітету для більш ефективної співпраці, тому що безпосередньо ефективна заява ...*(Не чути)* не тільки з депутатами нашого комітету, але в той же час з міністерствами, з комітетами і з іншими комітетами дасть найбільший ефект, щоб безпосередньо люди отримали

якісні ефективні послуги для ветеранів. Тому я підтримую повністю Міністерство ветеранів і теж Анатолія Дмитровича підтримую, що насправді покращилися показники їх роботи відповідно і пропоную підтримати це рішення.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка.

ОСТАПЕНКО А.Д. Я ще декілька слів скажу. Також я пристаю на ту думку, щоб підтримати ці рішення, які ми винесли сьогодні, і той матеріал, який підготував секретаріат. Тільки, будь ласка, я думаю, всі це розуміють, що ми повинні випрацьовувати свою політику, брати до уваги той досвід, який є у світі.

Але я хочу зазначити, ми коли спираємося на якийсь американський досвід, Америка на своїй території вже не воює більше, чим 200 років. Вони воюють в інших державах. І тому наш ветеран кардинально відрізняється від ветерана американського.

Також економіка, стан економіки, да, якщо в Америці є профіцит бюджету, то у нас катастрофічний дефіцит бюджету. Ми повинні також це враховувати. Тому у всіх рішеннях, які пропонуються і потім приймаються, ми повинні це враховувати.

Навіть, якщо брати, що до війська в Америці іде людина, яка шукає себе ще в певному сенсі, да, вона має преференції потім навчатися і здобувати кваліфікацію, то зараз у нас ветеран, якого мобілізують, це може бути вже людина, яка має досвід підприємництва, має досвід праці на підприємствах України та в інших галузях, тобто вона досягла певного рівня і кваліфікації, і розвитку. Тому коли вона повертається, нам також треба це враховувати.

Тому я бажаю Міністерству ветеранів плідної праці, розробити якнайскоріше пропозиції щодо ветеранської політики і подати їх на уряд,

щоб уряд нам це представив. Чому? Тому що законом ми всі питання не вирішимо і чітко не зможемо зазначити ті можливості, які можна реалізувати центральним органом виконавчої влади, безпосередньо вся виконавча гілка влади. Я думаю, що так ми повинні і робити, і так ми підтримуємо і далі рухаємося.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Анатолій. Дякую за слушні зауваження.

Я пристаю до тієї думки, що наш ветеран все-таки відрізняється від американців. Хочу нагадати, що американці мобілізували для останньої своєї великої війни у В'єтнамі 18-25. Ми мобілізуємо 28, а зараз спустили планку до 25 років, водночас є вже люди, які в житті вже мають якусь основу, які вже щось зробили. А американський ветеран починав з війська і він по-іншому на кар'єру зростання, і по-іншому повертається. Нашому ветерану на цивільний досвід накладають військовий, потім знову цивільний, а потім там вже якимось чином оці свої вони зовсім по-іншому сприймаються людьми, і людина зовсім інше чекає від держави.

Але я все ж таки хочу ще наголосити, що акцент – це поранені. І Юлія Володимирівна наша Тимошенко очолює тимчасову слідчу комісію, яка займається пораненими. Поранений має бути у фокусі. Він у фокусі хоч в Америці, хоч в Хорватії, хоч у Великій Британії, фокус спочатку на поранених.

Потім другий фокус – це економічна незалежність кожної людини, яка повернулася до цього життя. І розпорошити 11 мільярдів ресурсу, який є сьогодні, на всіх, надаючи всі послуги, які зазначені в законах, ми точно не зможемо. Водночас зробити хоча би процедуру супроводу пораненого від лікарні до місця житла, якщо воно у нього є, якщо немає, то поранений мусить бути в першу чергу у фокусі.

І родини загиблих, відповідно потрібно теж визначитися, чи це компетенція Міністерства ветеранів, чи це Міністерство оборони, яким чином і як піклуються про родину загиблих для того, щоб вони не відчували

себе покинутими, щоб люди знали, що держава весь час про них піклується. Оце має бути зазначено у ветеранській політиці як те, що... Стратегія це не завжди, все, що ми робимо, стратегія – це також чого, що ми не зможемо робити.

Те, що пан Анатолій Остапенко, він каже, про те, що в Америці бюджет Міністерства ветеранів дорівнюється бюджету Міністерства оборони. І тому зрівняти сьогодні трильйон з 400 мільярдами, які йдуть на військову кампанію, з 11 мільярдами, які є у Міністерстві ветеранів, це взагалі геть неможливо. Тому створити там те, що вони... І нагадаю, Америка створювала це не зразу після воєн, вони це створювали вже після того, як в країні почалися хвилі самогубств. І саме ці самогубства, вони впливали, вони носили навіть браслети, де зазначали кількість людей, які за день йшли з життя саме з самогубства, їх підштовхувало прийняття це. Нас має підштовхувати агресор, наше гуманне відношення до людей, які геть докорінно відрізняються від російського ставлення до людей. Умови зовсім інші і економічні, пан Анатолій це абсолютно правильно зазначив.

ОСТАПЕНКО А.Д. Наша перемога, зрозуміло, ми всі її чекаємо і вона буде обов'язково. І наше відношення до наших захисників, воно повинно бути якнайвищим, і це відрізняє нас від нашого ворога. Будемо так, ненависть висока для нашого ворога, а як ми підтримуємо своїх захисників, як підтримуємо своїх громадян. Тому ми, я думаю, разом створимо цю ветеранську політику державну. Але першим це повинно робити Міністерство у справах ветеранів, як це зазначено в їхньому положенні.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, я пристаю до пропозиції нашого пана Анатолія, що ми можемо прийняти ті рекомендації, які підготовлені, проте я пропоную все ж таки уточнити деякі положення цих рекомендацій.

Перше. Пан виконуючий обов'язки міністра ветеранів зазначив про те, що створення Національного військового меморіального кладовища і

початок поховань відбувається у вересні, то, може, ми поставимо на вересень контроль саме цього пункту виконання.

ОСТАПЕНКО А.Д. Галина Миколаївна, я не хотів би, якщо можливо і якщо ми можемо допомогти, це треба було б прискорити. Вересень і День Незалежності України, вони поруч. Якщо б ми все зробили так, щоб до Дня Незалежності ми створили відкриття меморіалу хоча б для поховання урн з прахом, не кажу вже перепоховання, то це було б дуже і слушно, і якраз підтримало б і громадян України, і всіх інших, щоб бачили, що ми все робимо для того, щоб гідно вшанувати пам'ять наших захисників.

ГОЛОВУЮЧА. Пане Олександр, я до пана Порхуна звертаюся, пане Олександр, може, ви нам дасте якусь черговість. Зрозуміло, що ми зразу все напливом не зробимо від початку роботи меморіального кладовища, може, ви нам дасте якусь черговість, як ми це будемо робити, на оці речі. І якщо потрібна якась впливовість від комітету, ми можемо своїми документами щось підштовхувати. Якщо ми можемо десь статись в нагоді, використовуйте ті можливості, які є у Верховної Ради і у народних депутатів.

Зараз і поставимо конкретно на контроль?

ПОРХУН О.В. Я повністю готовий надати поетапно бачення побудови Національного військового меморіального кладовища, що будується в першу чергу, для того, щоб ви розуміли, на якому етапі ми знаходимося сьогодні, на якому етапі ми будемо під кінець року, і конкретно від кожні заходи готовий надати презентацію і детально розповісти як ми рухаємося. Якщо визначите час, ми можемо повністю на базі вашого комітету, я прийду, вам це все продемонструю і доповім. Якщо потрібно, я можу це все направити на комітет.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, пане Олександрє, за вашу добру волю, але я думаю, що нам тут більше, спілкуючись з нашими виборцями, більш конкретно потрібно сказати, що там у вересні почнеться поховання невідомих воїнів, воно буде відбуватися там з вересня по жовтень там. З жовтня очікуйте, що ми...

Тому що нам потрібно, з людьми спілкуючись, комунікувати конкретні терміни і бажано все ж таки, щоб ці терміни не змінювалися в сторону збільшення, тому що це питання вже настільки затягнуто, що ви знаєте як родини, ви самі знаєте, ви з ними спілкуєтесь, ви знаєте як родини на це реагують. Тому нам потрібно вже визначити терміни. Ми дуже сподіваємося, що ви як виконуючий обов'язки в стані тримати міністерство і в стані тримати терміни разом з командою, з якою ви прийшли.

Тому нам потрібні чіткі терміни, щоб ми людям це казали. І буде соромно, якщо ми це будемо потім продовжувати знову, продовжувати. Це було соромно і коли ми приймали один закон, потім інший закон. Це потрібно було врегулювати раніше. А тут ми думаємо, що ви маєте взяти лідерство і відповідати за це лідерство.

ПОРХУН О.В. Галина Миколаївна, я готовий надати презентацію і повністю дорожню карту...

ГОЛОВУЮЧА. Ні, нам не презентація потрібна, нам потрібно чітко щоб ви у вересні виконали.

ОСТАПЕНКО А.Д. Олександр Володимирович, да, терміни які? Вересень, 1 вересня і 31 вересня, 30 там... – це ж там різні. Тому в мене пропозиція, якщо можна, прискорити і залучити до цього прискорення народних депутатів. То ми готові, щоб там до Дня незалежності. Якщо ми розуміємо, що ми чітко не вписуємося в це, то у нас є ще одна така слухна дата. Ми, звісно, можемо говорити, що там був Радянський Союз, були дати,

але, на жаль, це спонукає... не на жаль, а це спонукає наших захисників розуміти, що держава їх не забуває. У нас ще є такий День козацтва, День Збройних Сил України, то ми можемо до цього щось довести. Контрольну точку ставимо у вересні, з вами там ще раз послухаємо, але певна дата офіційного відкриття, це від вас залежить, ви будете пропонувати, коли ми офіційно там будемо це робити. І звісно, буде і наш Верховний Головнокомандувач готовий, щоб це все зробити гідно і чинно для того, щоб ми вшанували пам'ять.

ПОРХУН О.В. Добре, я зрозумів. Я надам матеріали.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

ОСТАПЕНКО А.Д. Ми вас підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Ми вас підтримуємо. Таким чином, ми ставимо на вересень контрольну точку для того, щоб розуміти, як це буде відбуватися.

І відповідно у нас не вирішено питання щодо засад внутрішньої і зовнішньої політики. Я тоді прошу прибрати з рекомендацій законопроект 8036 або визначити, щоб на наступному засіданні комітету чи на наступних засіданнях комітету ми визначимося, підкомітет визначиться, потім комітет визначиться, який брати за основу і яким чином можна використати всі напрацювання того і другого закону для того, щоб він був корисний для України. Гарзд, уточнити.

Дякую. Тоді з такими двома зауваженнями прошу. якщо немає інших, прошу пана Арсенюка Олега провести голосування за таке рішення комітету.

АРСЕНЮК О.О. Шановні колеги, прошу голосувати.

Третьякова Галина Миколаївна.

ГОЛОВУЮЧА. За.

АРСЕНЮК О.О. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Цимбалюк – за.

АРСЕНЮК О.О. Струневич Вадим Олегович.

СТРУНЕВИЧ В.О. Струневич – за.

АРСЕНЮК О.О. Бабенко Микола Вікторович відсутній

Арсенюк Олег – за.

Гривко Сергій Дмитрович.

ГРИВКО С.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Никорак Ірина Петрівна.

НИКОРАК І.П. Никорак – за.

АРСЕНЮК О.О. Остапенко Анатолій Дмитрович.

ОСТАПЕНКО А.Д. За.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко Тарас Петрович. Відсутній.

ТАРАСЕНКО Т.П. Тарасенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Тарасенко – за. Дякую.

Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тимошенко – за.

АРСЕНЮК О.О. Циба Тетяна Вікторівна.

ЦИБА Т.В. Циба – за.

АРСЕНЮК О.О. Дякую. Рішення прийнято одногосно.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні народні депутати. Тоді останнє питання ми домовились перенести на наступне засідання. Пане Тарасе, да? Бо всі вже налаштовані, що це було останнє питання.

ТАРАСЕНКО Т.П. Так, звичайно, у мене просто якраз закінчилась зустріч, я успів послухати трохи звіт міністерства, але зараз ми їдемо на військову базу, тому мені незручно буде розмовляти. Я вибачаюсь, але це офіційне відрядження і прошу перенести на наступне засідання.

ГОЛОВУЮЧА. Ми раді за вас, що ви на військовій базі, тільки сумуємо, що ви не з комітетом. Гаразд, переносимо.

Шановні колеги, почитайте, будь ласка, уважно, тому що ми там з моєю помічницею почитали уважно, щоб ви розуміли, що створення робочої групи... Робоча група ... *(Не чути)*

ЦИМБАЛЮК М.М. Ми вас не чуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні присутні, все, комітет закритий. Слава Україні!

Михайло Михайлович, чекаємо вас, як завжди, на наші дебати поза межами комітету також.